

Eva Tency Nilsson
Tf. revisionsdirektör
Certifierad kommunal revisor
044-307 33 07
evatency.nilsson@skane.se

Datum 2017-12-14
Dnr 1700185

1 (3)

Marie Paulsen
Biträdande yrkesrevisor
040-675 31 75
marie.paulsen@skane.se

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Sjukvårdsnämnd SUS
Sjukvårdsnämnd Sund
Sjukvårdsnämnd Kryh

Granskning av vårdval – effekter på jämlikhet, tillgänglighet och ekonomi (rapport nr 17 - 2017)

Region Skånes revisorer har genomfört en granskning för att bedöma om vårdvalen inom specialistvården Grå starr, Hud, Ögon och LARO (Läkemedelsassisterad rehabilitering vid opioidberoende) bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

Kontaktperson från revisorskollegiet har varit Anders Arenhag och granskningen har genomförts av Marie Paulsen och Eva Tency Nilsson från revisionskontoret. Rapport avseende granskningen bifogas. Granskningen har genomförts under perioden augusti till november 2017.

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade vårdvalen till viss del bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Intentionen om en bättre tillgänglighet och ökad mångfald vad gäller antalet aktörer har till stor del uppfyllts och producentneutraliteten till stor del säkerställt. Det finns dock områden som ytterligare bör utvecklas.

Det genomförs en löpande och tillräcklig uppföljning av kostnadsutvecklingen över tid men enligt granskningen görs bedömningen att uppföljningen och utvärderingen av kvalitativa aspekter av vården inom vårdvalen inte är tillräcklig.

Granskningen visar att ett antal genomlysningar har gjorts men det konstateras att inga åtgärder har vidtagits mot bakgrund av de uppföljningar och utvärderingar som har genomförts. Det är angeläget att hälso- och

sjukvårdsnämnden även i fortsättningen följer effekterna av vårdvalet och att åtgärder vidtas vid behov.

I granskningen görs bedömningen att intentionen om en bättre tillgänglighet vad gäller antal aktörer och en mångfald i antal aktörer till stor del har uppfyllts. Trots att andel väntande patienter ligger på ungefär samma nivå som vid vårdvalets införande inom vårdval Hud och Ögon visar granskningen att totalt ges fler patienter vård jämfört med tidigare.

Vidare görs bedömningen att ansvariga nämnder inte säkerställer att patienterna får tillgång till tillräcklig information om vårdvalet dels eftersom det saknas lättillgängliga jämförelsetal om tillgänglighet i vårdvalsenheterna och dels som ett resultat av bristfällig information från vårdgivarna.

Bedömningen görs att vårdvalet inte har påverkat förutsättningarna för att bedriva forskning. Detta grundas på att finansieringen av forskningen ligger utanför vårdvalet samt att kraven och villkoren för att bedriva forskning ser likadana ut för alla ackrediterade enheter. Samtidigt visar granskningen att det förekommer skillnader mellan offentliga och privata vårdgivare i hur mycket forskning som bedrivs men det finns inget krav angivet i ackrediteringsvillkoren om att forskning ska bedrivas hos de ackrediterade enheterna.

Vidare görs bedömningen att producentneutralitet inom vårdvalet till stor del säkerställs men det finns brister i hur regionens IT-system fungerar för externa användare. Granskningen visar att vissa av leverantörerna inte upplever att uppdragsgivaren säkerställer producentneutralitet gällande att alla ackrediterade enheter ska ta hand om lika resurskrävande patientfall.

Granskningen visar att kostnaderna totalt för vårdvalen har ökat genom åren. Den ökade totalkostnaden beror på ökad produktion. Kostnadsutvecklingen följs löpande av hälso- och sjukvårdsnämnden men bedömningen är att nämnden inte har vidtagit några konkreta åtgärder för att hantera denna.

Vad gäller driftsledningsnämnderna görs även bedömningen att kostnadsutvecklingen har följts och det noteras att upprättade handlingsplaner gäller för enheter som bedriver verksamhet i egen regi inom vårdvalen.

Av rapporten framgår flera förbättringsförslag men revisorerna vill särskilt lyfta följande **förbättringsområden** till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Att utveckla uppföljningen av kvalitativa aspekter vad gäller vården som utförs inom vårdvalen
- Att förstärka arbetet kring att ta fram tydligare riktlinjer för prioriteringar i vården för att undanröja risker för undanträngning inom vårdval Hud och Ögon.
- Att utveckla dialogen med primärvården avseende remisshantering så att ”rätt fall” remitteras till rätt instans.

- Att se över rutinerna för att säkerställa att patienterna informeras i tillräcklig grad om vårdvalet.
- Att se över och skapa en övergripande struktur och system för att ha kännedom om utbildningsbehovet och utbildningsplatsernas kapacitet, såväl som att skapa riktlinjer för ett utökat utbyte mellan egen och extern regi vad gäller forskning och utbildning.
- Att säkerställa producentneutraliteten genom att tillse att både externa och interna vårdgivare får samma tillgång så länge ackrediteringsvillkoren anger att det är ett krav att använda regionens IT-system.
- Att noga följa de skillnader som konstateras och om det bedöms nödvändigt införa rutiner som säkerställer producentneutralitet. Patienternas fria val måste dock även i fortsättningen tas i beaktande.

Vidare rekommenderas driftsledningsnämnderna Kryh, Sund och SUS

- Att i samverkan med HSN se över rutinerna för att säkerställa att patienterna får tillgång till tillräcklig information om vårdvalet.

Revisorerna emotser svar på rapporten och särskilt områdena ovan. Vilka åtgärder planeras för att uppnå dessa förbättringar, och hur ser tidplanen ut för detta?

Vi emotser svar senast 2018-03-13.

För revisorskollegiet

Lars-Erik Lövdén
Ordförande

Eva Tency Nilsson
Tf. revisionsdirektör